

وقتي ضربه مغزي خطرناك مي‌شود

بچه‌ها بخصوص کودکان زیر پنج سال به دفعات، هنگام بازی زمین می‌خورند. شاید از نظر بیشتر ما ضربات وارد شده به سر آنها اگر باعث بیهوشی یا کما نشود...

جام جم آنلاین: بچه‌ها بخصوص کودکان زیر پنج سال به دفعات، هنگام بازی زمین می‌خورند. شاید از نظر بیشتر ما ضربات وارد شده به سر آنها اگر باعث بیهوشی یا کما نشود، خیلی اهمیت ندارد، اما حتی ضربات به ظاهر ساده و بی‌اهمیت نیز در برخی موارد می‌تواند به بیماری‌های روحی و جسمی متعددی منجر شود و کودک را تا پایان عمر با ناتوانی‌هایی چون صرع یا اختلالات روانی درگیر کند. البته شناسایی نشانه‌های خطرناک ضربات مغزی در اغلب موارد چندان مشکل نیست و والدین با بررسی و مشاهده آنها می‌توانند کودک را بسرعت به مرکز خدمات درمانی منتقل و از بروز عوارض جدی جلوگیری کنند.

دکتر فریده نجات، جراح مغز و اعصاب کودکان و عضو هیات علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با جام‌جم می‌گوید: زمین خوردن کودک در بسیاری موارد با آسیب‌های جدی مغزی همراه نیست، بخصوص در مواردی که کودک بلافاصله به بازی خود ادامه می‌دهد و نشانه‌ای از پارگی پوست سر، فرورفتگی جمجمه، خونریزی یا اختلال هوشیاری و بی‌قراری را بروز نمی‌دهد. بی‌شک در صورت ادامه حالت‌های طبیعی، نیازی به انتقال کودک به مراکز درمانی وجود ندارد.

ضربه به سر؛ خطرناک یا بی‌خطر

به طور کلی آسیب مغزی در نتیجه برخورد ناگهانی و شدید سر با جسمی سخت پدید می‌آید که می‌تواند به صورت خفیف، متوسط یا شدید باشد.

متخصصان مغز و اعصاب تأکید می‌کنند که در نوع خفیف آن، شخص آسیب‌دیده هوشیار است و در برخی موارد ممکن است فقط برای چند ثانیه هوشیاری خود را از دست دهد. در حالت متوسط و شدید، شخص آسیب‌دیده دچار از دست دادن هوشیاری در مدت زمان طولانی‌تری می‌شود البته بسیاری از ضرباتی که در زمان وقوع حادثه علائم جدی ندارد، در سنین بالاتر می‌تواند به بیماری‌هایی از قبیل سردرد و صرع منجر شود.

محققان در بررسی‌های خود متوجه شده‌اند افرادی که در کودکی جراحات متوسطی در سر خود داشته‌اند، در کوتاه‌مدت دچار مشکلات اندکی در حافظه، قابلیت‌های تکلمی و توانایی تمرکز شده‌اند.

دکتر نجات با تأکید بر این که هر ضربه‌ای به سر کودکان را نباید خطرناک تصور کرد، می‌افزاید: اگر ضربه وارده به سر کودک که ممکن است در اثر برخورد با جسم سخت یا پرت شدن از ارتفاع اتفاق بیفتد، همراه با خونریزی از بینی، پارگی پوست سر، فرورفتگی جمجمه، اختلال هوشیاری، بی‌قراری، اختلال حرکت دست و پا، تشنج و همچنین آبریزش از بینی و گوش باشد، باید بسرعت تحت بررسی‌های تشخیصی و درمانی از قبیل تزریق سرم نمکی، پانسمان و سی‌تی اسکن قرار بگیرد.

استفراغ کردن، همیشه نشانه خطر نیست

شاید برایتان جالب باشد که بدانید کودکان زیر پنج سال به دلیل باز بودن ملاحظشان و این که هنوز جمجمه‌شان شکل نگرفته، نسبت به بزرگ‌ترها در برابر ضربه به سر مقاوم‌تر هستند، اما این مسئله نباید باعث شود که والدین بروز برخی حالت‌ها چون از دست دادن هوشیاری گذرا را پس از وارد شدن ضربه به سر کودک، بی‌اهمیت تلقی کنند، چرا که اگر ضربه به کودک، خفیف یا متوسط باشد، ممکن است یک بی‌هوشی یا فراموشی گذرا را به همراه داشته باشد، اما این نشانه‌ها باید تحت بررسی‌های دقیق‌تر قرار بگیرد.

دکتر نجات با اشاره به استفراغ کودکان، پس از وارد شدن ضربه به سرشان می‌گوید: استفراغ کردن، برخلاف تصور بسیاری از مردم همیشه خطرناک نیست، بلکه می‌تواند واکنش سریع و گذرای مغز نسبت به فشار وارد شده به آن تلقی شود، اما اگر استفراغ کردن ادامه یابد و با نشانه‌های خطر دیگر همراه باشد، باید تحت بررسی‌های پزشکی قرار بگیرد.

نکته بسیار مهمی که متخصصان بر آن تأکید می‌کنند این است که والدین و اطرافیان پس از این که کودک دچار ضربه سر شد، نباید به او آب قند بدهند، بلکه باید به چنین کودکی سرم نمکی داده شود، زیرا سرم قندی موجب افزایش ورم مغز و افزایش خواب‌آلودگی در این کودکان می‌شود.

سردرد و تشنج را جدی بگیرید

به گفته دکتر نجات، اگر کودک پس از ضربه، سردرد یا خواب‌آلودگی داشته باشد، باید سرعت به بیمارستان منتقل شود.

وی تأکید می‌کند: تشنج نیز از نشانه‌های نگران‌کننده است. البته تشنج‌های فوری پس از ضربه حتی تا یک هفته پس از ضربه نیز لزوماً بدخیم نیست و مشکلی ایجاد نمی‌کند، اما اگر کودک ماه‌ها پس از وارد شدن ضربه، دچار تشنج شد، باید مورد بررسی‌های دقیق پزشکی قرار بگیرد.

خروج مایع بی‌رنگ از گوش و بینی نیز می‌تواند نشانه‌ای از شکستگی قاعده جمجمه و بسیار خطرناک تلقی شود. البته این تشخیص در مورد کودکانی که دور چشمشان نیز کبود می‌شود، صدق می‌کند. با این حال اگر هیچ‌یک از علائم فوق در کودکی که دچار ضربه به سر شده است، حداقل تا 24 ساعت پس از وقوع حادثه وجود نداشته باشد، جای نگرانی و پیگیری پزشکی وجود ندارد.